

НЭ'МА ИБРАНИЙАР'А

Пешготьна институте

Наве ньвиск'аре ве нэ'ме иро нэ э'йан э. Гэлэк занэ шыке дьбьнэ сэр Аполо (К'аред Шандийа 18:24; 19:1). Öса жи нэ э'йан э, эви ньвиск'ари нэ'ма хвэ к'ижан щьвинер'а^ф ньвисийэ, ле бь ве нэ'ма хвэ бэрбьр'и к'омэкэ бавэрмэнда дьбэ, к'ижан кө гэрэке хеди-хеди пешда бьчуна, ле эw нава қэзи у охьрмед гьранда бун, һьндьк мабу кө дэсте хвэ жь бавэрийа^ф хвэ бькьрана йан фькьре хвэ һьндава Иса Мэсиһда бьгöһастана.

Хöдане нэ'ме дьньвисэ у дьл дьдэ бэр ван, кө нава бавэрийа хвэда бьминьн, öса жи дьдэ к'ьфше, кө Иса Мэсиһ р'аст мина һэйинтийа Хвэде йэ у wэк'илтийа вийэ хьлазийе йэ. Эw сэр се пьрсед р'астийе дьсэкьнэ:

1. Иса Көр'е^ф Хвэдайи һ'эта-һ'этайе йэ, кө ельмийа^ф хвэйэ һьндава Баведа^ф бь щэфед хвэ да к'ьфше. Иса нэ кө т'эне жь п'ехэмбэред Пэймана^ф Кэвьн мәстър э, ле жь мьльйак'эта^ф у Муса^ф жи мәстър э.

2. Иса жь Хвэдеда чава к'аһине^ф һ'эта-һ'этайе к'ьфшкьри йэ, эw жь к'аһинед Пэймана Кэвьн мәстър э. Wi бь щарэке бона һэр т'ьм бэдэна хвэ кьрэ қөрбан^ф у иди эw қөрбанед Пэймана Кэвьндайэ бех'есаб бэрга тыштэки нэгьртьн.

3. Бавэрмэнд т'эне бь дэсте Иса дькарэ жь гөнэ^ф, тьрсе у мьрьне хьлаз^ф бэ. Иса жи чава сэрэкк'аһине р'аст хьлазбуна р'аст дьдэ, кө эв йэк Пэймана Кэвьнда бь сурэти (символи) дьһатэ кьрьне, ава готи эw һ'эбандьн

у қорбандайинед кө бәри һатна Мәсһ дькьрын, шә'дәтийа Иса Мәсһ дьдан.

Ньвиск'аре ве нә'ме жь т'ариха Исраеле^ф, чава т'әрзед бавәрийе һнәка бир тинә (сәре 11-а) у бь ве дьхвазә бежә хвәндәвана, кө һндава Мьзгинийа Исада амьн бьминьн. Сәре 12-да бь дьләки шәват дьбежә, кө өса һ'эта ахьрийе амьн бьминьн у ч'ә'ве хвә жь Мәсһ нәбьр'ьн, ле нава һәр щур'ә тә'ли-тәнгийада у һесири-бәләнгазийада тәйах кьн. Нә'ме бь ширәта у сьлава хьлаз дькә.

Сәрәщәма фькьра нә'ме

Пешготьн: Мәсһ ә'йанбуна Хвәдейә т'ам ә (1:1-3)

Мәсһ сәр мьлйак'әтар'а йә (1:4-2:18)

Мәсһ сәр Муса^ф у Йешур'а^ф йә (3:1-4:13)

К'аһинтийа Мәсһ сәр һәр к'аһинтийер'а йә (4:14-7:28)

Пәймана Мәсһ сәр һәр пәйманар'а йә (8:1-9:28)

Мәсһ қорбана сәр қорбанар'а йә (10:1-39)

Бавәри (11:1-12:29)

Чава мәрвь^ф ль Хвәде хвәш бе (13:1-19)

Дөайе хьлазийе (13: 20-21)

Пашготьн (13:22-25)

Хвәде бь Көр'е хвә хәбәр дьдә

у Көр' жь мьлйак'әта мәстър ә

1 ¹Гәләк щара у бь гәләк щур'а Хвәде пешда пе п'ехәмбәра кал-бавед мәр'а хәбәр дайә, ² ле ван р'ожд ахьрийеда пе Көр'е^ф хвә мәр'а хәбәр да, к'ижан кө к'ьфш кьр, вәки ахьрийе бьбә хвәйиware һәр тьшти у бь ви

жи әрд у әзман әфьранд. ³ Әw нура* р'умәта Хwәде йә, хут мина һәйинтийа ви йә, әw бь qәwата хәбәра хwә һәр тышти хwәй дькә. Гава ви мәчала шуштъна гөнед мәрва^ф һазьр кьр,** ль жор һәрәма^ф мәзынайийа Хwәдейә р'асте р'уньшт. ⁴ Көр' һақаси жь мьльак'әта^ф жортър к'әт, чьқаси әw наве кө ви станд жь навед ван мәстър ә. ⁵ Чьмки Хwәде т'ө мьльак'әтир'а аһа нәготийә:

«Тө Көр'е мьн и,
тө иро мьнр'а буйи»*

у диса:

«Әзе бьбьм баве ви,
әве жи бьбә Көр'е мьн».**

⁶ У гава Хwәде ньхөрийе хwә дьшинә дьнийәе, аһа жи дьбежә:

«Бьра һ'әму мьльак'әтед Хwәде сәре хwә бәр ви
дайньн».*

⁷ Ле бона мьльак'әта аһа дьбежә:

«Әw мьльак'әтед хwә дькә ба
у бәрдәстийед хwә алава егър».*

⁸ Ле бәле бона Көр' Хwәде дьбежә:

«Т'әхте тә Хwәдейо, т'әхте һ'әта-һ'әтайе йә,
шьва п'адшатийа тә шьва р'астийе йә.

⁹ Тә һәқи һ'ыз кьр, нәһәқи жь бәр ч'әве хwә авит,

* 1:3 Бь готьнәкә дьн: «Р'онайи».

** 1:3 Нав дәстньвисаред һьнәкада аһа йә: «Гава әви әм жь гөнед мә шуштън».

* 1:5 Зәбур 2:7.

** 1:5 2 П'адшати 7:14.

* 1:6 Зәбур 97:7.

* 1:7 Зәбур 104:4 (wәлгәр'андьна Пәймана Кәвьнә йунани).

лэма жи ши Хвәдейи, Хвәдейе тә тө жь һәвалед тә
зедәтьр кьри,
бь р'уне^ф шабуне тө к'ьфш кьри».*

¹⁰ У аһа жи дьбежә:

«Йа Хөдан^ф, тә пешийе һ'име дьнйайе дани
у ә'зман кьред дәстед тә нә.

¹¹ Әве веран бьн һәр'ьн, ле те бьмини,
һ'әмуйе мина щьла бьп'ьзьньн.

¹² Те ван һәв бьп'еч'и мина қап'ут,
мина к'ьнща ве бенә гөһастьне.

Ле тө диса әв и
у салед тә ве кем нәбьн».*

¹³ К'ижан мьлйак'әтир'а Хвәде готийә:

«К'еләка^ф мьнә р'асте р'уне,
һ'әта әз нәйаред тә бькьмә бьне п'ийед тә?»*

¹⁴ Иди мьлйак'әт^ф чь нә? Әв һ'әму жи р'өһ'ед бәрдәсти
нә, кө бона хьзмәтк'арийа ван тенә шандьне, йед кө
хьлазбуне^ф ве вар бьн.

Мьқати хвә бьн, кө хьлазбуна мэзьн вар бьн

2¹ Бона ве йәке гәрәке әм һе гәләки гөһ бьдьянә ван
тьштед мә бьһистьнә, вәки әм жь ван нәхальфьн.

² Чьмки һәгәр әв хәбәра пе мьлйак'әта һатә готьне
һ'имгьрти ма у һ'әму нәһәқийе у беельмийе һәре хвә
р'аст стандьн, ³ ле әме чава хвә хьлаз^ф кьн һәгәр әм гөһ
нәдьянә ве хьлазбуна мэзьн? Бона ве хьлазбуне Хөдан
пешда даннасин кьр у йед кө дәнге ши бьһистьн мөва

* 1:9 Зәбур 45:6-7.

* 1:12 Зәбур 102:25-27.

* 1:13 Зәбур 110:1.

э'сэйи кьрын. ⁴ Сэрда жи Хwэде бь нишана, к'эрэмэта, щур'э-щур'э кьред qəwат у п'ешк'ешед^ф Р'öh'e^ф Пирозэ бэлакьри шэ'дэти да, чава кө э'мьре ви бу.

Йе кө мә бэрбь хьлазбуне дьбэ

⁵ Хwэде нэ кө мьлйак'эт кьрынэ сэрwеред we дьняа кө we бе, сэр к'ижане эм хэбэр дьдьн. ⁶ Ле ньвисар щики шэ'дэтийе дьдэ у дьбежэ:

«Йа Хwэде, инсан чь йэ кө ви бир тини,
йан бэнде ве дьне* кө бона ви хэм дьки?

⁷ Тэ һьнэк wəхт* əw жь мьлйак'эта ньмьзтьр кьр,
бь р'умэт у һөрмэт к'офи^ф дани сери,

⁸ һ'эму тышт кьрынэ бьне ньгед ви».*

Ава йе кө һэр тышт кьрынэ бьне ньгед ви**, тыштэк нэһышт кө нэкьрбэ бьне ньга. Ле ньһа эм һе һэр тышти бьне ньгада набиньн. ⁹ Ле эм ньһа Иса бь р'умэт у һөрмэт к'офи ль сери дьбиньн, йе кө һьнэк wəхт бона щэфе мьрьне жь мьлйак'эта һатьбу ньмьзкьрьне, wəки бь к'эрэма^ф Хwэде бона һ'эмуйа мьрын бьдита. ¹⁰ Бэле һежа бу кө Хwэде, йе кө һэр тышт бона хwэ э'фьрандийэ у бь дэсте хwэ хwэй дькэ Р'ебэре хьлазбуна wан бь щэфа к'амьл бькьра*, wəки гэлэк лав т'эви р'умэта Иса

* 2:6 Бь йунани хэбэр бь хэбэр аһа йэ: «Көр'е^ф инсан».

* 2:7 Аһа жи те ф'эмкьрьне: «Тэ əw һьнэки жь мьлйак'эта ньмьзтьр кьр», өса жи р'еза 9-да.

* 2:8 Зэбур 8:4-6.

** 2:8 «Ви» те ф'эмкьрьне «бэндед дьне» йан жи «Иса».

* 2:10 Аһа жи те ф'эмкьрьне: «Бь щэфа бьгьһишта», ава готи «мэзын буйа».

бькърана. ¹¹ Әвә кө пироз^ф дькә у әвед кө пироз дьбьн, әв һ'әму жи жь Бавәки^ф нә. Ләма әв ве йәкеда шәрмийе набинә, кө ван хушк-бьрайед хвә һ'әсаб кә ¹² у дьбежә:

«Дәрһәқа наве тәда әзе хушк-бьрайед хвәр'а бежьм, щьвинеда^ф әзе пәсьне тә бьдьм».*

¹³ У аһа жи дьбежә:

«Әзе гөмана хвә бьдьмә сәр Хвәде».*

У аһа жи:

«Ва мә әз у әв зар'ед кө Хвәде данә мьн».**

¹⁴ Чава кө зар' хун у гошт ьн, Иса хвәха жи бу мина ван, к'әтә бьнйат'а мәрвайе^ф, вәки бь ви авайи пе мьрьна хвә, йе кө һ'өкөме ви сәр мьрьне һәйә, онда кә, ава готи Мирещьн^ф ¹⁵ у йед кө т'әмамийа ә'мьре хвәда һесиред тьрса мьрьне бунә хьлаз кә. ¹⁶ Бәле фә'мдари йә, кө әв алик'арийа мьльак'әта накә, ле алик'арийа зөр'әта Бьраһим^ф дькә. ¹⁷ Ләма жи Иса гәрәке бь һәр алийава бьбуйа мина хушк-бьра, кө бьбуйа сәрәкк'аһинәки^ф р'ә'м у амьн ль хьзмәтк'арийа бәр Хвәдеда, вәки гөнед щьмә'те бьда к'әwandьне^ф*. ¹⁸ Чава әви щәфа к'ьшанд, һатә щер'ьбандьне^ф, өса жи дькарә алик'арийа ван бькә, йед кө дьк'әвьнә нава щер'ьбандьне.

Иса жь Муса мәстър ә

З ¹ Ава хушк-бьрайед пироз, һун кө һәвал-п'аред ве газийа ә'змен ьн, ль Иса бьньһер'ьн, ви шандийи^ф у сәрәкк'аһине кө әм иррар^ф дькьн. ² Әв һьндава Хвәдеда

* 2:12 Зәбур 22:22.

* 2:13 Ишайа 8:17.

** 2:13 Ишайа 8:18.

* 2:17 Бь готьнәкә дьн: «Афукьрьне» йан «бахшандьне».

амьн бу, йе кӱ эw бона ве йӱке к'ьфш кър, чава Муса^ф жи т'эмабийа мала вида амьн бу. ³ Бӱле Иса хаqаси жь Муса зедӱтър нежайи р'умӱте бу, чьqаси qӱдъре йе кӱ мале чедькӱ, жь qӱдъре мале зедӱтър э. ⁴ (Фӱмдари йӱ, нӱр малӱк бь дӱсте йӱки те чекърьне, ле йе нӱр тышт ӱфьрандийӱ, Хwӱде йӱ.) ⁵ Р'аст ӱ Муса т'эмабийа мала вида хӱламӱки амьн бу, бона шӱдӱтийа ван тыштед кӱ Хwӱде we быгота. ⁶ Ле Мӱсиh чава кӱр' ньндава мала Хwӱдеда амьн бу. У эw мала ви эм ьн, нӱгӱр эм we ӱгитийе у гӱмана кӱ эм пе дьфьр'ьн qӱвин быгьрн.

Бона щьмӱта Хwӱде р'ьн'ӱтик нӱйӱ

⁷ Бона ве йӱке чава Р'ӱh'e Пироз дьбежӱ:

«Иро нӱгӱр нун дӱнге ви бьбьнен,

⁸ мина кал-бавед хwӱ сӱрн'ьшк нибьн,

чава кӱ вана сӱри ньлда, гава бӱр'ийеда^ф нӱтньн
щӱр'ьбандьне,

⁹ we дӱра кӱ кал-бавед wӱ бь qӱлпе хьраб ӱз
щӱр'ьбандьм

у т'эмабийа чьл сали жи кьред мьн дитьн.

¹⁰ Лӱма жи н'иле мьн жь ви ньсьли^ф чу

у мьн гот: «Дьлада т'ьме эw хальфи^ф нӱ

у р'ийа мьн нас нӱкьрнӱ».

¹¹ Аwa мьн жи жь нӱрса сонд хвар гот:

«Т'ӱ щӱр ӱве нӱк'ӱвьнӱ р'ьн'ӱтийа мьн!»»*

¹² нӱш жь хwӱ нӱбьн хушк-бьрано, нӱбӱ кӱ нава wӱ йӱкида дьлӱки хьраб у нӱбаwӱр нӱбӱ, кӱ пышта хwӱ бьдӱ Хwӱдейе сах. ¹³ Ле нӱр р'ож дьл бьдьнӱ нӱв, н'ӱта кӱ

* 3:11 Зӱбур 95:7-11. Ван р'еза жи бьхуньн: Дӱрк'ӱтн 17:1-7; Жьмар 20:1-13.

нъвисареда бона мэ «иро» һэйэ, wэки жь wэ т'ö кэс бь гöна нэхапэ, нэбэ сэрһ'ышк. ¹⁴ Чьмки эм т'эви Мэсиһ бунэ хwэйип'ар, һэгэр т'эне эм we бawэрийе^ф жь сэрида һ'эта хьлазийе qэвин бьгьрын. ¹⁵ Аwа чаwа жор һатэ готье:

«Иро һэгэр һун дэнге wi бьбьһен,
сэрһ'ышк нибьн,
чаwа wэхте сэрһьлданеда».*

¹⁶ Эw к'и бун, йед кө бьһистьн у сэри һьлдан? Эw һ'эму нибун, йед кө бь дэсте Муса жь Мьсьре^ф дэрк'этьбун?
¹⁷ Чьл сали һ'иле Хwэде жь к'е чу? Нэ жь wan чу, йед кө гөнэ^ф кьрын, щьнйазед wan бэр'ийеда ман? ¹⁸ У Хwэде бона к'е сонд хвар кө нэк'эвьнэ р'һ'этийа wi, һэгэр нэ бона нэельма*? ¹⁹ Иди эм дьбиньн кө эвана жь дэст нэbawэрийа хwэ нькарьбун бьк'этанайе.

4 ¹ Аwа эw созе кө бона к'этьна нава р'һ'этийа wi he дьминэ, лэма гэрэке эм һаш жь хwэ һэбьн, кө жь wэ т'ö кэс жь we р'һ'этийе нэминэ. ² Чьмки мэр'а жи эw Мьзгини һатэ дайине, чаwа wanp'а. Ле бэле эw Мьзгинийа кө wan бьһист к'ар нэда wan, чьмки бь бawэрийе qэбул нэкьрын. ³ Ле эм кө бawэр дькьн, эме бьк'эвьнэ we р'һ'этийе. Эв йэк аһа йэ, чаwа кө Хwэде гот:

«Аwа мьн жь һерса сонд хвар гот:
«Т'ö щар эwe нэк'эвьнэ р'һ'этийа мьн!»»*

Ле эwe кө эв йэк гот, шьхөлед wi жь wэхте э'фьрандьна дьнйайеда хьлаз бьбун. ⁴ Щики бона р'ожа һ'эфта аһа

* 3:15 Зэбур 95:7-8.

* 3:18 Аһа жи те фэмкьрне: «Нэbawэра».

* 4:3 Зэбур 95:11.

һатийә готъне: «У Хвәде р'ожа һ'әфта жь һ'әму шьхөлед хвә р'һ'әт бу».* ⁵ У ль вьр диса дьбежә: «Т'ө цар әве нәк'әвьнә р'һ'әтийа мьн».* ⁶ Аwa һьнәке бьк'әвьнә we р'һ'әтийе, ле әве кә пешда мьзгини бьһистьбун жь дәст нәбауәрийе нәк'әтъне. ⁷ Бона ве йәке Хвәде р'ожәкә дьн к'ьфш дькә у дьбежә «иро», пәй гәләк вәхтар'а, чава бь заре^ф Дауьд^ф жор һатә готъне:

«Иро һәгәр һун дәнге ви бьбьһен,
сәрһ'ышк нибьн».*

⁸ һәгәр Йешу^ф р'һ'әти дабуяа ван, иди Хвәде we пәй we йәкер'а бона р'ожәкә дьн хәбәр нәда. ⁹ Аwa бона щьмә'та Хвәде һе р'ожәкә р'һ'әтийе мина р'ожа шәмийе һәйә. ¹⁰ Бәле әве кә дьк'әвә р'һ'әтийа Хвәде, әв иди жь шьхөлед хвә р'һ'әт дьбә, чава Хвәде жи жь шьхөлед хвә. ¹¹ Аwa әм бькьн кә бьк'әвьнә we р'һ'әтийе, вәки т'ө кәс мина нәбауәрийа* ван нәк'әвә р'ожа ван.

¹² Хәбәра Хвәде сах у зор ә у жь һәр шуре дөдәви бьр'атьр ә, кә дәрбази һ'әта навбәра р'öh' у щан, һәсту у мәжу дьбә, нет у фькьред дьла жи ә'нәнә дькә. ¹³ У т'ө ә'фьрин жь ви вәшарти нинә, ле һәр тышт ль бәр ч'әве ви вәкьри у ашкәрә йә, кә ль бәр к'ижани әме һ'әсабе хвә бьдьн.

Иса сәрәкк'аһине сәр һ'әмуяар'а йә

¹⁴ Аwa кә сәрәкк'аһинәки мәйи мәзын һәйә, кә әзманар'а дәрбаз буйә, Исайе Көр'е^ф Хвәде, дә вәрьн

* 4:4 Дәстпедун 2:2.

* 4:5 Зәбур 95:11.

* 4:7 Зәбур 95:7-8.

* 4:11 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Нәельмийе».

эм we бавэрийа кӧ иррар дькын қәвин быгърын. ¹⁵ Сәрәкк'аһинәки^ф мәйи ӧса т'ӧнә, кӧ тәнгасийед^ф мәда дьле wi сәр мә нәшәштә, ле әв жь һ'әму алийада щер'банди йә мина мә, ле т'әне бегӧнә. ¹⁶ Дә иди эм мерк'ими незики т'әхте Хвәдеи к'әрәме бьн, wәки р'ә'ме быстиньн у к'әрәме бьбиньн кӧ гава эм һ'әвшә бьн, алик'арийа мә бькә.

5 ¹ һәр сәрәкк'аһинәк жь нав мәрва те бьжартыне у к'ьфшкьрыне, кӧ бона мәрва ль бәр Хвәде бьсәкьнә, wәки һ'әди^ф у қӧрбана^ф бәр гӧна бьдә. ² Әв чава инсан дькарә бь дьле шәват к'омәка ванр'а бә, йед кӧ нәзан у хальфи нә, чьмки әв хвәха жи нава кемасийада йә. ³ Ләма гәрәке әв чава бона щьмә'те, ӧса жи бона хвә қӧрбана бона гӧна бьдә. ⁴ Кәсәк хвәсәрихвә ви қәдъри настинә, ле т'әне әве кӧ жь Хвәдеда те газикьрыне, чава һарун^ф бу.

⁵ Ӧса жи Мәсиһ, нә кӧ хвәха хвә бьльнд кър кӧ бьбә сәрәкк'аһин, ле Хвәде әв бьльнд кър у wir'а гот:

«Тӧ Кӧр'е мьн и,
тӧ иро мьнр'а буйи».*

⁶ Чава щики дьн жи дьбежә:

«Тӧ һ'әта-һ'әтайе к'аһин и, мина Мәлк'и-Садьқ^ф».*

⁷ Иса жийина хвәйә ве дьнийаеда гәләки к'әсәр у бь һесъра лава у р'әща жь wi дькьрын, йе кӧ дькарьбу әв жь мьрыне хьлаз бькьра у бона мьлукти у ельмийа^ф wi һатә бьһистыне. ⁸ Р'аст ә әв Кӧр'е Хвәде бу, ле диса бь ван щәфайед хвә гӧһдарийе һин бу. ⁹ Гава we йәкеда

* 5:5 Зәбур 2:7.

* 5:6 Зәбур 110:4.

һатә к'амьлкьрьне, бона һ'әмуйед кӧ гӧһдарийа ви дькьн, әв бу канийа хьлазбуна һ'әта-һ'әтайе ¹⁰ у жь Хвәде һатә навкьрьне «Сәрәкк'аһине мина Мәлк'и-Садьқ».

Һаш жь хвә һәбьн кӧ жь бавәрийе нәк'әвьн

¹¹ Бона ве йәке гәләк тыштед мәйә готьне һәнә, ле шьровәкьрьна ван зә'мәт ә, чьмки гӧһада һун гьран бунә. ¹² Р'астийе к'әвә һ'әта ньһа гәрәке һун дәрседар буна, ле һун һе һ'әвщә нә кӧ жь готьнед Хвәде дәрсед пешьнә садә һин бьн. һун һәла һе һ'әвщә шир ьн, нә кӧ хварьна гьран. ¹³ Әве кӧ ширхӧр ә, әв нькарә һинкьрьна р'астийе бьмәһ'инә, чьмки дәргуш ә. ¹⁴ Ле хварьна гьран бона мәрвед гьһишти йә, йед кӧ сәвдаие хвәда к'әти-р'абуйи нә, қәнщи у хьрабийе жь һәв дәрдьхьн.

Б¹ Ава әм һинбунед пешьнә сәр Мәсиһ алики бьһельн, бенә сәр һинбуна гьһишти. Әм диса һ'им нәвежьн нәйенә сәр вәгәр'андьна^ф жь ван кьрьнед кӧ дьбьнә бәрбь мьрьне, Хвәдебавәркьрьне, ² һинбуна сәр ньхӧмандьна^ф, дәстданине, р'абуна мьрийа у диwana һ'әта-һ'әтайе. ³ Әме бь дәстура Хвәде һинбуна гьһиштида пешда һәр'ьн!

⁴ Чьмки йед кӧ щарәке һатьнә р'онайикьрьне, п'ешк'еша әзмен тә'м кьрьнә у Р'ӧһ'е Пироз п'ар стандьн, ⁵ ӧса жи хәбәра Хвәдейә қәнщ у қәватед дьһйа we бе тә'м кьрьнә, ⁶ һәгәр әв жь we бавәрийе бьк'әвьн, иди набә кӧ әwana диса вәгәр'ьн сәр хвәда бен, чьмки әwana щарәкә дьн Кӧр'е Хвәде нав хвәда* хач^ф дькьн у дькьнә сосрәт.

⁷ Әв ә'рде кӧ гәләк щара баран сәрда дьбарә, ава хвә дьстинә у дәрәмәта к'ар дьдә ван, бона к'ижана те

* 6:6 «Нав хвәда» аһа жи те фә'мкьрьне: «Хвәха» йан «бь һ'әмде хвә».

бещэркърне, дөайе Хвәде те сәр we. ⁸ Ле әве кө дър'и у стьрийа дьгһинә, бекер э у нежайи ньфър'е йә, ахьрийа we жи шәват э.

⁹ Р'аст э әм аһа хәбәр дьдһн дәлално, ле әм wәда гөман ьн, wәки һун сәр р'екә һе қәнщ ьн, кө wә дьбә бәрбь хьлазбуне. ¹⁰ Хвәде сәр нәһәқийе нинә, wәки кьред wә у әw һ'ьзкьрна кө wә бона наве wi да к'ьфше бир бькә, йа кө wә щьмә'та Хвәдер'а хьзмәтк'ари кьр у дькһн жи. ¹¹ Ле әм дьхwазьн wәки жь wә һәр йәк һ'әта хьлазийе we хирәте бьдә к'ьфше, кө гөмана wә һ'имгьрти бьминә. ¹² Әм нахwазьн кө һун хwәр'анәдити ьн, ле ч'ә'в бьдһнә wан, йед кө бь бawәрийе у сәбьре созед Хвәде war дьбун.

Созе Хвәдейә ә'сәйи

¹³ Гава Хвәде соз да Бьраһим, әви бь сәре хwә сонд хвар, чьмки кәсәки жь wi мәстър т'өнәбу кө бь wi сонд бьхwара. ¹⁴ һьнге гот: «Р'аст әзе зөр'әта тә гәләки бәрәк'әт кьм, әзе тә пьр' зедә кьм».* ¹⁵ У бь ви аwайи Бьраһим бь думька дьреж гьһиштә созе Хвәде. ¹⁶ Р'аст э мәрвь пе сәре йе жь хwә мәстър сонд дьхwьн у сонд һ'әму шәр'-дә'we нава wанда сафи дькә. ¹⁷ Бь ве йәке Хвәде хwәст wанар'а, йед кө we соз же бьстандана һе бьда к'ьфше, кө әw қьрара хwә нагөһезә, иди созе хwә бь сондхwарьне шьданд. ¹⁸ Аwа иди дө тышт һәнә, соз у сонде Хвәдейә кө найенә гөһастьне, к'ижанада набә кө әw дәрәw дәре. Ван һәр дө тыштада дьлдайнәкә мәйә ә'сәйи һәйә, кө әм ле сьт'ар бунә, ләма жи әм дькарьн хwә бавежьнә we гөмана пешийа хwә. ¹⁹ Әва гөмана бона жийина мә дьбә ләнгәрәкә һ'имгьрти у амьн, кө п'әр'да пирозгәһа

* 6:14 Дәстпәбун 22:16-17.

э'зменр'а дэрбази һындөр'е Щийе һәри Пироз дьбэ, ²⁰ we дэра кӧ Иса чава пешик'еш бона мэ к'этийе. Эw буйа сэрэкк'аһине һ'эта-һ'этайе мина Мэлк'и-Садьq.

Мэлк'и-Садьqе к'аһин

7 ¹ Мэлк'и-Садьq* п'адшайе Шәлиме бу, к'аһине Хwәдейе һәри Жорьн. Гава Бьраһим жь п'адша qьр'кьрьне вәдыгәр'ийа, Мэлк'и-Садьq пешийа вида чу у дӧа ль wi кьр. ² Бьраһим жи жь һ'әму т'алане хwә дәһәк^ф да wi. (Пешийе наве Мэлк'и-Садьq шьровәдыбә: «П'адше Р'астийе» у алики дьнва жи эw «П'адше Шәлиме*» бу, аwа готи наве wi те фә'мкьрьне «П'адше Ә'дълайийе».) ³ Эw бе бав, бе де у бе р'ьк'ьнийат бу, нә р'ожа буйина wi ә'йан бу, нә жи хьлазийа ә'мьре wi. Эw мина Кӧр'е Хwәде бу у т'ьме к'аһин дьминә.

⁴ Аwа дина хwә бьдыне, кӧ эw йәки чавайи мәзын бу, кӧ Бьраһиме бавә'шир жи жь т'ален дәһәк даие. ⁵ У зӧр'эта Лешийә^ф кӧ дьбьнә к'аһин, бона wан т'әми Qанунеда һәйә кӧ жь цьмә'те дәһәке бьстиньн, аwа готи жь мьләте хwә, һәгәр эw бәдәна Бьраһим ьн жи.* ⁶ Ле Мэлк'и-Садьq нә жь р'ьк'ьнийата Леви бу, әwi жь Бьраһим жи дәһәк станд у дӧа ль wi кьр, йе кӧ жь Хwәде соз стандьбу. ⁷ Әва йәка фә'мдари йә, кӧ йе бьч'ук жь йе мәзын дӧа-дьрозга дьстинә. ⁸ Ви алийе к'аһинтийеда, мәрьвед кӧ дьмьрьн дәһәке дьстиньн, ле алийе Мэлк'и-Садьq, йе кӧ дәһәке дьстинә бона wi ньвисар дьбежә, кӧ эw сах ә. ⁹ У һ'эта әм

* 7:1 Дәстпелун 14:17-20.

* 7:2 «Шәлим» бь зьмане ибрани^ф те фә'мкьрьне «ә'дълайи». Шәлим хwәха наве бажаре Оршәлимеий^ф кәвьн ә.

* 7:5 Жьмар 18:21.

дькарън ве йәке жи бежън, Левийе кӧ зӧр'эта ви дӧһәке һьлдъдә, ви хвәха жи бь дәсте Бьраһим дӧһәк да Мәлк'и-Садьқ. ¹⁰ Чьмки әв һе бәдәна баве хвәда бу, гава Мәлк'и-Садьқ пешийа вида чу.

**Иса чава сәрәкк'аһине
һ'эта-һ'этайе мина Мәлк'и-Садьқ**

¹¹ Ава һәгәр к'амьлбун бь дәсте к'аһинтия левийа бьбуйа, (чава щьмә'та Исраеле сәр ви һ'ими Қанун стандьбу), иди чь лазьм бу кӧ к'аһинәки дьн мина Мәлк'и-Садьқ р'абуйа у нә кӧ мина һарун? ¹² Чьмки гава к'аһинти те гӧһастьне, гәрәке қанун жи бе гӧһастьне. ¹³ У бона к'ижани кӧ әв йәк те готьне, әв жь қәбиләкә дьн бу, жь к'ижане т'ӧ кәси горигәһер'а^ф хьзмәтк'ари нәкьрийә. ¹⁴ У чава ә'йан ә Хӧдане мә жь қәбила Щьһуда^ф бу у Муса дәрһәқа к'аһинтия ве қәбиледа т'ӧ тышт нәготийә.

¹⁵ У әва һәла һе ә'йан ә, гава к'аһинәки дьн мина Мәлк'и-Садьқ р'адьбә, ¹⁶ йе кӧ нә алийе қәйдә-қануна пьрса зӧр'әтийеда бу к'аһин, ле алийе қәвата жийина кӧ хьлазийа ве т'ӧнә. ¹⁷ Чьмки һьвисар шә'де ве готьне йә кӧ: «Тӧ һ'эта-һ'этайе к'аһин и, мина Мәлк'и-Садьқ».* ¹⁸ Ава т'әмийа пешьн жь дәст сьсти у бекерийа ве һатә бәталкьрьне, ¹⁹ чьмки Қануна Муса т'ӧ тышт к'амьл нәкьр, ле дәвса ве гӧманәкә һе қәнщ к'әтә наве, бь к'ижане әм незики Хвәде дьбьн.

²⁰ Сәрда жи Иса бе сонд нәбу к'аһин! Әвед дьн бе сонд бунә к'аһин, ²¹ ле әва бь сонд, бь дәсте Хвәде бу к'аһин гава бир'а гот: «Хӧдан сонд хвар у иди жь готьна хвә

* 7:17 Зәбур 110:4.

вэнагэр'э: Тö һ'эта-һ'этайе к'аһин и».* ²² Дэст ве сонде жи Иса wэк'илтийе пэйманэкэ^ф һе қәнц дькэ.*

²³ Öса жи гэлэк к'аһин һэбунэ, чьмки мьрьне нэһьштийэ кө эwana т'ьме бьмана. ²⁴ Ле к'аһинтийа эви хьлаз набэ, чьмки эw һ'эта-һ'этайе дьминэ. ²⁵ Бона ве йэке эw һэр гав* дькарэ wan хьлаз кэ, йед кө бь дэсте wi незики Хwэде дьбьн, чьмки эw т'ьме сах э, кө бона wan лава-навчетийе бькэ.

²⁶ Аwa һэма мэр'а р'аст сэрэкк'аһинэки аһа лазьм бу, пироз, бесущ, бeқöсур, жь гөнэк'ара^ф щödэбуи у жь э'змана жортър чуйи. ²⁷ Исар'а нэ лазьм э кө эw һэр р'ож мина сэрэкк'аһинед майин пешийе бона гөнед хwэ у паше бона гөнед щьм'те қöрбана бьдэ. Эwi эв йэк щарэке бона һэр т'ьм кьр, чахе хwэ кьрэ қöрбан. ²⁸ Qануна Муса мэрьве хwэйикемаси дькэ сэрэкк'аһин, ле сонда Хwэдейэ кө пэй Qанунер'а һат Кöр' дькэ сэрэкк'аһин, йе кө һ'эта-һ'этайе һатэ к'амьлкьрьне*.

Иса сэрэкк'аһине мэйи мэзын э

8 ¹Фькьра wan тыштед мэ пешда готьн эв э: Сэрэкк'аһинэки мэйи öса һэйэ кө ль э'змана сэр т'эхте мэзынайийа Хwэдейэ р'асте р'уныштийэ. ² Эw чава сэрэкк'аһин пирозгэһеда бэрдэстийе дькэ, аwa готи wi коне^ф р'астда, к'ижан кө Хöдан вэгьрт, нэ кө мэрьва.

* 7:21 Зэбур 110:4.

* 7:22 Аһа жи те фэ'мкьрьне: «Иса гарантийа пэйманэкэ һе қәнц э».

* 7:25 Аһа жи те фэ'мкьрьне: «Эw дькарэ wan лап хьлаз кэ».

* 7:28 Аһа жи те фэ'мкьрьне: «һатэ гиһандьне», чава гьһишти. Ибрани 2:10; 5:8-9.

³ Һәр сэрэкк'аһинэк бона қорбан у һ'эдидаине к'ѳшкьри йә, аһа гәрәке тыштәки ви жи һәбуһа кә бьда.
⁴ Һәгәр әһа ль сәр дьне буйа, һе нәбуһа к'аһин жи, чьмки һәнә к'аһин кә аһәгори Қануне һ'әдийа дьдһн. ⁵ Әһана хьзмәтк'арийа хвә мина си у сурәте һан тыштед ә'змен дькһн, чаһа Мусар'а һатә ә'мьркьрһне. Гаһа әһи һе Конә^ф Шә'дәтийе вәгьрта, һир'а һатә готһне: «Дина хвә бьдһне, кә һәр тышти һи щур'әһи бьки, чаһа сәре ч'ийе мьһнишани тә кьр».* ⁶ Ле р'аст хьзмәтк'арикә һе бьһнд Исар'а һатә дайине, чаһа әһ вәк'илтийе пәһманәкә һе қәнщ дькә, чьмки әһ пәһмана ль сәр созед һе қәнщ һ'имгьрти йә.

⁷ Һәгәр пәһмана пешьһн бе кемаси буйа, иди йа дөда һе һ'әһщә һибуһа. ⁸ Ле Хвәде щьмә'те нәһәқ дькә у дьбежә:

«Ва йә р'оже бен, Хөдан дьбежә,
 әзе т'әһи мала Исраел у т'әһи мала Щьһуда пәһманәкә
 ну гьредьм,

⁹ ле нә мина һе пәһмана кә мьһн т'әһи кал-һавед һан гьреда,
 һе р'ожа кә мьһн дәсте һан гьрт, һәки жь Мьсьре дәрхьм.

Әһана һаһа пәһмана мьһнда нәһан,
 мьһн жи дәсте хвә жь һан к'ьшанд, Хөдан дьбежә.

¹⁰ Ле әһ ә әһ пәһман, йа кә әзе т'әһи мала Исраел гьредьм,

пәһ һан р'оһар'а, Хөдан дьбежә:
 Әзе қанунед хвә бькьмә һ'ьше һан
 у дьле һанда жи һан бьһвьисьм
 у әзе бьбьмә Хвәдейе һан,

* 8:5 Дәрк'әтһн 25:40.

эве жи бьбьнэ щьмэ'та мьн.

¹¹ Ынге т'ө кэс we һэвале хwэ йан бьрайе хwэ һин нэкэ у нэбежэ: «Хөдан нас бькэ», чьмки һ'эму жи we мьн нас бькьн, жь бьч'укед ван һ'эта мэзына.

¹² Эзе нәһәқийед ван бьбахшиньм у гөнед ван жи иди бир нәйньм».*

¹³ Гава Хwэде бона пәйманэкэ «ну» гот, йа пешьн кэвьн кьр у чь кө кэвьн у пир дьбэ, бэр ондабуне йэ.

Һ'эбандьна ль э'змен у сэр дьнйайе

9 ¹ Р'аст э'дәтед һ'эбандьна пәймана пешьн жи һэбун у пирозгәһа ве дьнйайе жи. ² Кон бь дө гоza вәгьрти бу: Йа дәрр'а «пирозгәһ» дьготьн, теда һэбун шәмдан, сьфрә у нане^ф Хwәдер'а дайи. ³ Йа һьндөр'да пышта п'эр'де, жер'а «Щийе һәри Пироз» дьготьн. ⁴ Теда бун горигәһа зер'ин бона шәвьтандьна бьхуре^ф, Сьндоқа^ф Пәймане, йа кө дәр у һьндөр'ва зер'кьри бу. We сьндоқеда һэбун щер'е зер'ин бь манава^ф т'ьжи, шьва һарунэ кө гөл да у сәлед кэвьрийә пәймане. ⁵ Сэр сьндоқе, херубед^ф р'умэта Хөдан һэбун у сэр щийе кө гөнә дьһатьнә бахшандьне, дькьрьнә си. Ньһа нә wәхт э кө әм бона ван бь һур-гьли хэбәр дьн.*

⁶ Әв тышт аһа щикьри бун. К'аһин һәр гав дьк'эвьнә гоza дәр, хьзмәтк'арийа хwэ дькьн. ⁷ Ле гоza һьндөр' сале щарәке т'әне сәрәкк'аһин дьк'эве, ле нә бе хун, йа кө жь бэр гөнед хwэ у щьмэ'тева дьдә, к'ижан кө жь бэфә'мийа хwэ дькьрьн.* ⁸ Бь ве йәке Р'өһ'е Пироз

* 8:12 Йерәмийа 31:31-34.

* 9:5 Дәрк'этьн 25, 26; Жьмар 17:1-10.

* 9:7 Qануна К'аһинтийе 16.

дъдэ к'ѳше, кө р'ийа Щийе һәри Пироз нэвэкрийә, һ'эта кө гоza дәр һәйә. ⁹ Әв йәк сурәтәк э бона зэмане ньһа. Әва дъдэ к'ѳше, кө гава һ'әди у қөрбан тенә дайине, әвана нькарын исафа^ф йед кө дьһ'әбиньн пақъж кьн, ¹⁰ ле әв йәк т'әне хварьн-вәхварьне у щур'ә-щур'ә шуштьн-вәшуштьнед әдәтвa гьредаи нә. Әв қәйдә-қанунед дәрвайи нә, к'ижан кө һ'эта ви вәхте кө қануна ну те данине дьминьн.

¹¹ Ле гава Мәсиһ һат, чава сәрәкк'әһине тыштед қәнщә һати, коне һе мэзын у к'амьлр'а дәрбаз бу, йе кө нә бь дәста һатийә чекьрьне, ава готи нә жь ве дьнйайе. ¹² Әв нә кө пе хуна щанәга у нерийа, ле бь хуна хвә щарәке бона һәр т'ьм к'әтә Щийе һәри Пироз у азабуна һ'эта-һ'әтайе дәст ани. ¹³ һәгәр хуна щанәга, нерийа у к'озийа^ф ногьна кө дьр'әшандьн, йед кө ль гора әдәт һ'әр'ьми бун, дәрвава әв пақъж дькьрьн, ¹⁴ ле чьқас зедә хуна Мәсиһ, кө бь дәсте Р'өһ'е һ'эта-һ'әтайе хвә чава қөрбана бeқөсур да Хвәде, we исафа мә жь кьред кө әм дьбьрьнә бәрбь мьрьне пақъж бькә, вәки әм хьзмәтк'арийе Хвәдейе сахр'а бькьн?

¹⁵ Бона ве йәке Мәсиһ вәк'илтийа пәймана ну дькә, вәки йед газикьри ви ware һ'эта-һ'әтайе бьстиньн, к'ижан кө Хвәде соз дайә, чьмки мьрьна ви бона азайийа жь нәһәқийед ван бу, йед кө дәма пәймана пешьнда кьрьбун.

¹⁶ Ава к'идәре вәсийат пәйманкьри йә, гәрәке ль вьр әсәйи вәсийатдар мьри бә. ¹⁷ Чьмки вәсийат пәй мьрьна вәсийатдaрр'а қәват дькә. һ'өкөме we т'өнә һ'эта кө вәсийатдар сах ә. ¹⁸ Ләма пәймана пешьн жи бе хун нәһатә т'әстиқьрьне. ¹⁹ Гава Муса һ'әму т'әмийед Қануне готьнә щьмә'те, һьнге хуна щанәга у нерийа һьлда т'әви

аве кър, р'исе соре гэвэз ч'ьръле зохева^ф кър, пе we р'эшандэ сэр к'ьтеба Qануне у цьмэ'те, ²⁰ гот: «Эв э хуна we пэймане, йа кө Хвэде т'эми да wэ».* ²¹ Öса жи эв хун р'эшандэ сэр кон у h'эму дэрданед^ф бона h'эбандьне. ²² Бэле анэгори Qануне п'ър'анийа хэр тышти пе хуне пақьж дьбу у бейи хунр'етьн бахшандьн нэдьбу.

Qөрбанбуна Мэсiһ гөна һьлдьдэ

²³ Аwa гэрэке сурэтед тыштед э'змана бь ван кърна пақьж буна, ле һэма хут йед э'змана жи гэрэке бь qөрбанед жь ван qәнщтър пақьж буна. ²⁴ Чьмки Мэсiһ нэ кө к'этэ пирозгэһа пе дэста чекьри мина сурэте йа р'аст, ле һэма хут к'этэ э'змен, wэки ньһа бона мэ ль бэр Хвэде бьсэкьнэ. ²⁵ Нэ жи бона кө гэлэк щара хwэ бькьра qөрбан дьк'этэ пирозгэһе, чава кө сэрэкк'аһин хэр сал нэ бь хуна хwэ дьк'эве. ²⁶ һэгэр аһа буйа, эwi гэрэке гэлэк щара пэй э'фьрандьна дьнийайер'а щэфа бьк'ьшанда. Ле ньһа ахьрийа дэwрада эwi хwэ да к'ьфше у шарэке бона хэр т'ьм пе хwэqөрбанкърьне гөнэ һьлдан. ²⁷ У чава бона мэрьва qьраркьри йэ, шарэке бьмьрьн у паше бэр диwane бьсэкьньн, ²⁸ öса жи Мэсiһ шарэке бона гөнэһьлдана гэлэка qөрбан һатэ дайине.* У эwe щара дөда нэ кө бона гөнэһьлдане к'ьфш бэ, ле бона хьлазбуна wан, йед кө һивийа wi нэ.

Qөрбанбуна Мэсiһ сэр qөрбанед Qануна^ф Мусар'а йэ

10 ¹ Qанун сийа wан тыштед qәнщ э, к'ижанэ кө тен, ле нэ хут мина wан йэка йэ. Бона ве йэке

* 9:20 Дэрк'этьн 24:8.

* 9:28 Ишайа 53:12.

Qанун пе ван qөрбанед кө һәр сал пәйһәв-пәйһәв тенә дайине нькарә ван к'амьл бькә, йед кө бь qөрбандайине незики Хwәде дьбьн. ²Һәгәр паqьж буна, вана we дәст жь qөрбандайине бьк'ьшанда, чьмки бь щарәке йед хwәйiqөрбан we бьһатана паqьжкьрьне, жь wьр шунда бона гөна исафа ван we ль ван һьлнәһата^ф. ³Ле әw qөрбан һәр сал гөнед ван тиньнә бира ван. ⁴Чьмки хуна щанәга у нерийа г'ө щар нькарә гөна р'әсит кә. ⁵Ләма жи, гава Мәсиһ we бьһата ве дьне, гот:

«Тә qөрбан у һ'әди нәхwәстьн,
ле тә бона мьн qальбәк һазьр кьр.

⁶Qөрбанед шәwате у qөрбанед бона гөна ль тә хwәш нәһатьн.

⁷Һьнге мьн гот: «Ва мә йа Хwәде, әз һатьм ә'мьре тә биньмә сери^ф,
чава бона мьн к'ьтебеда ньвисар ә».*

⁸Пешийе дьбежә: «Qөрбан у һ'әди, qөрбанед шәwате у qөрбанед бона гөна тә нәхwәстьн у әw ль тә хwәш нәһатьн» (ле әw анәгори Qануне дьһатьнә дайине).

⁹Паше дьбежә: «Ва мә йа Хwәде, әз һатьм кө ә'мьре тә биньмә сери». Йа пешьн, Мәсиһ weда давежә, кө йа дөда т'әстиq кә. ¹⁰Бь ви авайи Иса Мәсиһ ә'мьре Хwәде ани сери, щарәке бона һәр т'ьм бәдәна хwә кьрә qөрбан, бь ве йәке әм паqьж кьрьн.

¹¹Һәр к'аһинәк, һәр р'ож нава хьзмәтк'арийа хwәда йә у гәләк щара хут ван qөрбана дьдә, к'ижанед кө т'ө щар нькарьн гөна р'әсит кьн. ¹²Ле әви к'аһини т'әне щарәке бона гөна qөрбан да у пәйр'а һ'әта-һ'әтайе к'еләка

* 10:7 Зәбур 40:6-8.

Хвәдейә р'асте р'уньшт* ¹³ у жь вьр шунда нивийе йә, h'эта кө дьжмьнед ви бьн п'ийед вида бенә данине. ¹⁴ Бь қорбанәке әви йед кө пақьж дьбьн h'эта-h'этайе к'амьл кьрьн. ¹⁵ P'öh'e Пироз жи шә'дәтийе дьдә мә. Пешийе дьбежә:

¹⁶ «Әв ә әв пәйман, йа кө эзе т'әви ван гьредьм,
пәй ван р'ожар'а, Хөдан дьбежә.
Әзе қанунед хвә бькьмә дьле ван
у h'ьшед ванда ван бьньвисьм».*

¹⁷ Паше дьбежә: «Әзе гөнә у нәһәқийед ван иди бир нәйньм».* ¹⁸ У әв дәра кө бахшандьн һәйә, иди бона гөна h'әди кер найе.

Дә бьра әм незики Хвәде бьн

¹⁹ Ава хушк-бьрано, бь сайа хуна Иса әм дькарьн мерк'ими бьк'әвьнә Щийе һәри Пироз, ²⁰ we р'ийа нуйә сахр'а, йа кө әви бона мә нава we п'әр'дер'а вәкьр, ава готи бь бәдәна хвә. ²¹ Ава кө к'аһинәки мәйи мәзьн һәйә сәр мала Хвәде, ²² әм дькарьн бь дьле р'аст незики Хвәде бьн, бавәрийева т'ьжи, исафа хвәда бь хунр'әшандьне жь хьрабийе пақьжбуйи у қальбе хвә жи пе ава зәлал шушти. ²³ Дә әм we гөмана кө әм иқрар дькьн қәвин бьгьрьн у жь щи нәһ'әжьн, чьмки амьн ә, әве кө соз дайә. ²⁴ У бьра әм бона һәвдө хәм бькьн, wәки h'ьзкьрьне у қәншикьрьнеда һелана бьдьнә һәв. ²⁵ Бьра әм дәст жь лһәвщьвине нәк'ьшиньн, чава кө һьнәка хвәр'а кьрийә

* 10:12 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Ле әви т'әне щарәке қорбанәкә h'эта-h'этайе бона гөна да у пәйр'а к'еләка Хвәдейә р'асте р'уньшт».

* 10:16 Йерәмийа 31:33.

* 10:17 Йерәмийа 31:34.

хэйсэт, ле эм дьл бьднэ һэв у һе зедэ, чьмки эм дьбиньн кӧ Р'ожа Ахрәте незик дьбэ.

²⁶ Чьмки һэгэр мэ р'асти нас кьрийэ қэбул кьрийэ у пэйр'а бь һ'эмде хвэ нава гӧнада бьминьн, иди жь вьр шунда бона бахшандьна гӧна қӧрбан бэрга т'ӧ тышти нагьрә, ²⁷ ле т'эне бь лэрьзәке дьминэ һивийа диwane у к'ура агьр, кӧ we йед мьқабьли Хвәде һ'уфи хвэ кә. ²⁸ Йәки һэгэр Қануна^ф Муса бьт'әр'ьбанда, гава дӧ йан се шәдә һәбуна, бе р'ә'м дьһатә кӧштъне.* ²⁹ Ле т'әхмина wә, әwe һе чьқаси һежайи щәзайе гьран бә, йе кӧ Кӧр'е Хвәде дайә бьн п'ийед хвэ у хуна пәймане һ'әрам^ф һ'әсаб кьрийә, бь к'ижане әw пақьж бу у Р'ӧһ'е к'әрәмдайине беһӧрмәт кьрийә? ³⁰ Бәле эм wi нас дькьн, йе кӧ гот: «Һ'әйфһьлдан йа мьн ә, әзе һьлиньм».* У диса: «Хӧдан we диwana щьмә'та хвә бькә».** ³¹ Тыштәки беwа^ф йә, кӧ бьк'эвьнә дәсте Хвәдейе сах!

³² Wan р'ожед пешьн бир биньн, гава һун һатьнә р'онайикьрьне, wә шәр'әки чавайи гьран бь щәфава дьк'ьшанд. ³³ Щарна бь қара у зерандьна һун дьһатьнә р'әзилкьрьне, щарна жи т'әви һ'але wan дьбун, йед кӧ әw тышт дьк'ьшандьн. ³⁴ һун дьк'әтънә һ'але гьртийа жи у гава һәбука^ф wә жи т'алан кьрьн, һун бь we йәке әшқ у ша бун, чьмки wә хвәха заньбу кӧ һәбука wәйә һе қәнщ у һәр т'ьм һәйә. ³⁵ Awa we гӧмана хвә ӧнда нәкьн, йа кӧ һежайи һәқе мәзьн ә. ³⁶ Wәр'а сәбьр лазьм ә кӧ һун ә'мьре Хвәде биньнә сери у бьгьһижьнә созе wi. ³⁷ Чаwа ньвисар ә:

«Пәй wәхтәки кьнр'а, әwe кӧ we бе,

* 10:28 Қануна Дӧщари 17:6.

* 10:30 Қануна Дӧщари 32:35.

** 10:30 Қануна Дӧщари 32:36; Зәбур 135:14.

we бе у дэрэнги нэбэ.

³⁸ Ле йе бэр мын р'аст^Ф, we бь бавэрийе бьжи у һэгэр эw пашда вэк'ьшэ, эз wi бэгэм накьм».*

³⁹ Ле эм нэ жь ван ьн, кө пашда вэк'ьшын у онда бьн, ле эм эw ьн, кө бавэр дькьн, wэки р'öh'ед мэ хьлаз бьн.

Бавэри у йед хwэйибавэри

11 ¹ Бавэри^Ф э'сэйийа ван тышта йэ, кө эм теда гөман ьн у избатийа ван тышта йэ, кө мэва нэ хойа нэ.

² Бь бавэрийе пешийед мэ ль Хwэде хwэш һатын.

³ Бь бавэрийе мэва э'йан э кө дьнйа бь хэбэра Хwэде э'фьрийэ у эw тыштед кө тенэ дитьне жь ван тыштед кө найенэ дитьне чебунэ.

⁴ Бь бавэрийе һабил^Ф һ'эдикэ жь һ'эдийа Qайин^Ф четър да Хwэде.* Бь we бавэрийе эw һатэ бэгэмкьрьне чава йэки р'аст^Ф, чьмки һ'эдийед wi ль Хwэде хwэш һатын. Р'аст э һабил мьр, ле бь бавэрийа хwэ һе хэбэр дьдэ.

⁵ Бь бавэрийе һэнох* жь дьне һатэ һьлатьне, кө мьрьне нэбинэ. Эw т'ө щийи к'ьфш нэбу, чьмки Хwэде эw һьлдабу. Ньвисареда һатийэ готьне, кө бэри һьлатьна wi, эw ль Хwэде хwэш һатьбу. ⁶ У бе бавэри т'ө щар набэ кө инсан ль Хwэде хwэш бе, чьмки эwe кө незики Хwэде дьбэ, гэрэке бавэр бькэ, кө Хwэде һэйэ у we ван хэлат кэ, к'ижан кө ль wi дьгэр'ьн.

* 10:38 һэбаууq 2:3-4.

* 11:4 Дэстпелун 4:3-10.

* 11:5 Дэстпелун 5:21-24 (wэлгэр'андьна Пэймана Кэвьнэ йунани).

⁷ Бь бавэрийе Нöһ^Ф* бона тыштед кө һе нэдъхатънэ к'ьфше фэрман жь Хвэде станд у бь хофа Хвэде р'абу бона хьлазбуна мала хвэ гэми чекър. Нöһ бь we бавэрийе диwana дъне кър у бу хвэйиwаре we р'астһ'эсаббуне^Ф, йа кө жь бавэрийе те.

⁸ Бь бавэрийе, гава Бьраһим* һатэ газикъръне, гөһдари кър, кө һәр'э wi щийе кө we чава war бьстанда. У р'абу чу, ле ньзаньбу жи к'öда дьчэ. ⁹ Бь бавэрийе чава фьрари wi wэлате хэрибда ма, йе кө Хвэде жер'а соз дабу. У чадьрада т'эви Ишаq у Аqуб^Ф ма, кө эw жи хвэйийед wi wаре создайи бун. ¹⁰ Чьмки эw һивийа wi бажаре хвэйир'ьк'ьне мьqэр'м бу, йе кө э'фьрандар у аваkьре we Хвэде йэ.

¹¹ Бь бавэрийе Бьраһим, кө заньбу Сэрайе зар' нэдани, эwe qэwата бэре зька станд у we мэзьнайийа wiда зар'эк wir'а бу.* Чьмки бавэр кър, кө йе wir'а соз дайэ амьн э.** ¹² У жь wi йэки, йе кө иди бэр мьрьне бу, wэкэ стэйркед э'змен у qума дэве бэ'ре беһ'эсаб мэри дъне к'этын.

¹³ Эв һ'эму жи кө бавэрийеда мьрын, ле созед Хвэде нэстандън. Эwana т'эне эw соз дурва дитън, ша бун у хвэ мөкөр' һатън, кө эw мэринэ хэриб у фьрари нэ ль сэр дъне. ¹⁴ Эwed кө тыштед аһа дьбежън, дьдънэ к'ьфше кө эw ль wэлатэки бона хвэ дьгэр'ьн. ¹⁵ У һэгэр бона wi wэлати бир банина жь к'идэре кө эw дэрк'этьбун, мэцала wan we һэбуяа вэгэр'ийана wьр. ¹⁶ Ле жь бэр weва дэмана

* 11:7 Дэстпелун 6, 7, 8.

* 11:8 Дэстпелун 12:1-5.

* 11:11 Нав дэстньвисаред һьнакада аһа йэ: «Бь бавэрийе Сэрайе хвэха жи кө бе зар' бу, qэwат бона бэре зька станд у we мэзьнайийа хвэда зар' ани».

** 11:11 Дэстпелун 18:1-15; 21:2.

вэлатэки һе қэнщда бун, ава готи йе э'змани. Лэма Хвэде ве йэкеда шэрмийе набинэ, кө эв жер'а Хвэде бежын, чьмки эви бона ван бажарэк һазыр кьрийэ.

¹⁷ Бь бавэрийе Бьраһим кө жь Хвэде һатэ щер'ьбандьне, Ишаq кьрэ qөрбан.* Эви соз стандьбун, ле диса көр'е хвэйи тайе т'эне дькьрэ qөрбан, ¹⁸ бона к'ижани Хвэде готьбуйе: «Бь Ишаq зөр'эте тэр'а бе дайине».* ¹⁹ Чьмки Бьраһим дьле хвэда дьгот, кө Хвэде дькарэ Ишаq жь мьрьне жи р'акэ у эви бь сурэти чава жь мьрьне р'абуйи көр'е хвэ пашда станд.

²⁰ Бь бавэрийе Ишаq* бона ван тыштед кө we бьqэwьмийана, дөа ль Аqуб у Эсаw^ф кьр.

²¹ Бь бавэрийе Аqуб* бэр мьрьне дөа ль һэр көр'эки Усьв^ф кьр у хвэ авитэ сэр шыва дэсте хвэ, сэре хвэ бэр Хвэде дани.

²² Бь бавэрийе Усьв* бэр мьрьне бона дэрк'этьна жь Мьсьре кьрэ бира зар'ед Израел у бона һэстуйед хвэ т'эми да ван.

²³ Бь бавэрийе гава Муса жь дийа хвэ бу, бь дэстед де у баве хвэ се мэһа һатэ вэшартьне. Ван дит кө көр'ьк бэдэw э, жь фэрмана п'адше нэтьрсийан.*

²⁴ Бь бавэрийе Муса* гава мэзын бу, нэхwэст кө «көр'е қиза Фьрэwьн» бе һ'эсабе. ²⁵ Эw фькьри, кө һе қэнщ э

* 11:17 Дэстпобун 22:1-14.

* 11:18 Дэстпобун 21:12.

* 11:20 Дэстпобун 27:27-29, 39-40.

* 11:21 Дэстпобун 47:31; 48:1-20.

* 11:22 Дэстпобун 50:24-25; Дэрк'этьн 13:19.

* 11:23 Дэрк'этьн 2:2.

* 11:24 Дэрк'этьн 2:10-12.

т'эви щьмэ'та Хвэде бычэрчэрэ, нэ кё вэхтэки кьн нава к'ефа гёнада дэрбаз кэ. ²⁶ Эви қара Мэсiн he һэбунэкэ мэзын һ'эсаб кьр, нэ кё хьзнед Мьсьре, чьмки ч'э'вньһер'и бу, кё һэде хвэ быстанда.

²⁷ Бь бавэрийе Муса Мьсьр һьшт у жь һерса п'адше нэтьрсийа, чьмки Муса эве кё нэдьһатэ к'ьфше дьдит у сэр йа хвэ ма. ²⁸ Бь бавэрийе Муса щара пешьн Щэжьна^Ф Дэрбазбуне т'эстиқ кьр у хун шемика да р'эшандьне, вэки Мьльйак'эте Мьрьне ль ньхөрийед ван нэк'эта.*

²⁹ Бь бавэрийе щьмэ'та Исраеле бэ'ра Сорр'а чава бэжер'а дэрбаз бу. Гава мьсьрийа жи кьр кё дэрбаз бьн, хэньқин.*

³⁰ Бь бавэрийе суред бажаре Әриһайе* к'этьн, гава һ'эфт р'ожа дора ван зьвьр'ин. ³¹ Бь бавэрийе Р'эхаба^Ф* ч'э'вдэр кё щэ'сус бь э'дльйи қэбулкьрын, т'эви нэбавэра** онда нэбу.

³² Эз иди чь бежьм? Вэхт т'ере накэ, кё бона Гидэйон^Ф, Барақ^Ф, Шьмшон^Ф, Йефта^Ф, Дауьд, Самойел^Ф у п'ехэмбэра гьли кьм, ³³ йед кё бь бавэрийе п'адшати бьндэст кьрын, һэқи кьрын, соз стандьн, дэве шера данэ гьртъне, ³⁴ к'ура агьр тэмьрандьн, жь дэве шур хьлаз бун, жь бет'ақэтийе қэват гьртън, нава шэр'да бунэ мерхас, бэри ордийед хэриб дан. ³⁵ К'өлфэта мьрийед хвэ сахбуйи стандьн. һьнэка жи азайи нэхвэстын у нава щэфада мьрын, вэки жь мьрьне р'абьн быгьһижьнэ

* 11:28 Дэрк'этьн 12.

* 11:29 Дэрк'этьн 14:21-31.

* 11:30 Йешу 6:12-21.

* 11:31 Йешу 2:1-21; 6:22-25.

** 11:31 Аһа жи те фэ'мкьрыне: «Нэельма».

жийинэкэ һе қәнщ. ³⁶ һьнәкед майин жи бәр қамчийа, нава қара, өса жи бь қәйд-зыншира у кәлада^ф һатьнә зерандьне. ³⁷ Әw данә бәр кәвьра, бь бьр'әка һатьнә бьр'ине, бь шура һатьнә көштьне, п'остед пез у бьзьнада гәр'ийан, хәлайи-щәлайи, тәнгаси у щәфа к'шандьн. ³⁸ Дьнйа нә лайиқи ван бу! Әw ль бәр'и^ф у ч'ийа дьгәр'ийан, шкәфт у нә'лада дьман.

³⁹ Әв һ'әму бавәрийа хвәда бәрбьч'әв бун, ле созе Хвәде нәстандьн, ⁴⁰ чьмки Хвәде бона мә һе тыштәки қәнщ һазьр кьрийә, вәки әвана бейи мә нәгьһижьнә к'амьлтийе.

Дина хвә бьдьнә Иса Мәсиһ Пешик'еше бавәрийе

12 ¹ Аwa кө һақас ә'лаләта шә'дайә гьран дора мә гьртийә, дә вәрьн әм һ'әму гьранияе у ви гөне кө р'ьһ'әт ль мә дьвәлә жь хвә дур хьн у бь тәйах ләщмәйдана пешийа хвәда бьр'әвьн. ² Дә иди әм дина хвә бьдьнә Иса, ви Пешик'еши у К'амьлкьре бавәрийа мә, йе кө бона we шабуна пешийа хвә хач һьлани, шәрм бәр тыштәки һ'әсаб нәкьр, паше к'еләка Хвәдейә р'асте сәр т'әхт р'уньшт. ³ Аwa сәр ви бьфькьрьн, кө чава ль ван гөнәк'аред мьқабьли хвә сәбьр кьр. һьнге һуне нәвәстьн у жь илаще нәк'әвьн. ⁴ Wә һе һ'әта хунр'етьне мьқабьли гөна шәр' нәкьрийә. ⁵ Гәло вә әв дьлдайна бир кьрийә, йа кө Хвәде вәр'а чава т'әви зар'ед хвә хәбәр да?

«Лаве мьн, ширәта Хөдан пышт гөһе хвәва нәвежә у нә жи гава әв ль тә һьлте, ль бәр хвә к'әвә.

⁶ Чьмки Хөдан к'е һ'ыз дькә, ви ширәт дькә у к'ижани чава лав қәбул дькә, щәза дькә».*

* 12:6 Готьнед Сьлеман 3:11-12.

⁷ Һун ширәте сәбър кын, чымки Хwәде т'әви wә р'адьбә-р'удьни чава т'әви зар'ед хwә. Әw к'ижан зар' ә, кө бав ви ширәт накә? ⁸ Ле һәгәр һун нәйенә ширәткърьне чава һ'әму зар' тенә ширәткърьне, кө өса йә һун нә зар'ед һ'әлал ын, ле йед жь зьнек'арийе нә. ⁹ Һәгәр әм кө жь бавед хwәйә хун-гошт тенә ширәткърьне вәдьк'ышын, һе чьqас зедә гәрәке әм гөр'а^ф Баве р'öh'e хwәда бьн, wәки әм бьжин? ¹⁰ Бавед мәйә хун-гошт wәхтәки кын ль гора дьле хwә мә ширәт дькын, ле Хwәде бона к'ара мә, wәки әм жи мина ви бьбьн пироз. ¹¹ Р'аст ә һәр ширәтәк we дәме дьле мәрйя ша накә, ле дешинә, ле бәле паше йед кө бь we һинбуйи нә, бәре ә'дьялайие жь жийина р'аст дьчьнн.

Һаш жь хwә һәбьн

¹² Аwa qолане мьлед хwәйә сьстбуйи у qөдуме чокед хwәйә бе т'ақәт бышьдиньн ¹³ у ньгед хwә р'ийа р'астда бавежьн, кө йе дькөлә һол нәбә*, ле сәрда qәнщ бә.

¹⁴ Бькын кө т'әви һ'әмуя ә'дъл бьн у жийина пироз дәрбаз кын. Бейи пирозийе т'ө кәс we Хөдан нәбинә. ¹⁵ Һаш жь хwә һәбьн, нәбә кө жь wә йәк дәсте хwә жь к'әрәма Хwәде бькә у нәбә кө йәк нава wәда бьбә р'awәки^ф т'әл тәнгасийе бьдә у гәләка жә'рдадайи кә. ¹⁶ Һаш жь хwә һәбьн, нәбә кө йәк ч'ә'вдәр йан дьнеһ'ыз бә мина Әсаw*, кө бона зькә нан ньхөртийа хwә фьрот. ¹⁷ Аwa wәва әйан ә жи, паше гава әwi бь һесьра хwәст кө әw дөайе ньхөртийе ль ви жи бьбә, һатә т'әхсиркърьне. Ч'арә

* 12:13 Аһа жи те фә'мкърьне: «кө ньге wәйи бьриндар сәqәт нәбә».

* 12:16 Дәстпелун 25:29-34; 27:30-40.

дест нэк'эт, wэки эw тыште жь дэсте хwэ кьрбу пашда бьстанда.

¹⁸ hун мина щьмэ'та Исраеле незики wi ч'ийайе* бэр ч'э'ва нэбунэ, йе кө агьр пек'этьбу, бь тэ'ристанийе, мьж-думане у бобэлискева гьрти бу, ¹⁹ кө ль wьр бор'и ле дьк'эт у дэнге готьне дьхат. Гава йед кө эw дэнг дьбьхистьн, һиви дькьрьн, кө иди хэбэрэкэ дьн ванр'а нэие готьне, ²⁰ чьмки ль we фэрмане т'aw нэдькьрьн кө дьгот: «Һэгэр р'э'wьрэк жи незики ч'ийе бэ, гэрэке бьдье нэ бэр кэвьра».* ²¹ Эw дитьна бэр ч'э'ва öca saw бу, һ'эта кө Муса жи гот: «Эз дьтьрсьм у дьлэрьзьм».*

²²⁻²³ Ле hун незики ч'ийайе Сийоне^ф бунэ, wi бажаре Хwэдейе сах, Оршэлима^ф э'змана у незики we к'омбуна р'энгинэ мьляк'этед бех'эсаб бунэ, we щьвина ньхөрийайэ кө навед ван ль э'змана ньвисар э. hун незики Хwэде бунэ, кө һ'акьме һ'эмуйа йэ у незики р'öh'ед р'аста бунэ, йед кө гьһиштьнэ к'амьлтийе ²⁴ у незики Исайе кө wэк'илтийе пэймана ну дькэ у хуна wийэ р'эшанди бунэ, кө жь хуна һабил қэнщтьр хэбэр дьдэ.

²⁵ Иди һаш жь хwэ һэбьн, нэбэ кө hун эwi wэр'а хэбэр дьдэ т'эхсир кьн. һэгэр эwед кө ль сэр дьне Муса т'эхсир кьрьн, к'ижани кө т'эмийед Хwэде дьдан хьлаз нэбун, иди эме чава бькарьбьн хьлаз бьн һэгэр эм пышта хwэ бьдье нэ йе кө жь э'змана мэр'а хэбэр дьдэ? ²⁶ Дэнге wi һьнге э'рд һ'эжанд, ле ньһа соз дайэ у дьбежэ: «Эзе щарэкэ дьн жи

* 12:18 Аwa готи «ч'ийайе Синайе^ф», wi щийе кө щьмэ'та Исраеле т'эви Муса бун, гава Хwэде Qанун да Муса (Дэрк'этьн 19:10-25; 20:1-21).

* 12:20 Дэрк'этьн 19:12-13.

* 12:21 Qануна Дөщари 9:19.

бьһ'эжиньм, нэ кӧ т'эне э'рде, ле э'змана жи».* ²⁷ Хэбэра «щарэкэ дьн» дьдэ к'ьфше, кӧ тыштед э'фьри we бьһ'эжын у бенэ һьлдане, wэки йед наһ'эжын щиде бьминьн.

²⁸ Аwa эм we йэке бышекьриньн, кӧ эм п'адшатикэ нэһ'эжийайи дьстиньн у бь ви аwaiи бь хоф у тьрс Хwэде бьһ'эбиньн, чаwa кӧ ль wi хwэш те, ²⁹ чьмки Хwэдейе мэ агьре п'эр'ьтандьне йэ.

Чаwa эм ль Хwэде хwэш бен

13 ¹ Бьра һун т'эме чаwa хушк-бьра һэвдӧ һ'эз бькьн. ² Меванһ'эзийе бир нэкьн, чьмки һьнэка бь we йэке мьльйак'эт қэбул кьрьн, ле пе нэһ'эсийан.* ³ Гьртийа бир биньн, һ'эсаб кьн кӧ чаwa һун жи т'эви wан гьрти нэ, өса жи щэфак'еша бир биньн, чаwa кӧ һун жи мина wан хун у гошт ьн.

⁴ Н'ал-зэwащ һ'эмуйар'а нав-намуси бэ у щиньвин һ'элал бэ, чьмки Хwэде we диwана ч'э'вдэр у зьнек'ара бькэ.

⁵ П'эрэһ'эзи бьра нава жийина wэда щинэгрэ у дэстед wэда чьқас һэйэ, р'ази ьн, чьмки Хwэде гот:

«Эзе т'ӧ щар жь тэ нэчьм у т'ӧ щар тэ бэр'надьм».*

⁶ Лэма жи р'уйе мэ дьгрэ кӧ эм бежын:

«Хӧдан пыштоване мьн э
у эз натьрсьм.

Инсане чь ль мьн бькэ?»*

* 12:26 һагай 2:6 (wэлгэр'андьна Пэймана Кэвьнэ йунани).

* 13:2 Дэстпобун 18:1-8; 19:1-3.

* 13:5 Qануна Дӧщари 31:6.

* 13:6 Зэбур 118:6.

⁷ Р'ебәред хвә бир биньн, йед кө вәр'а хәбәра Хвәде готьнә. Дина хвә бьдьянә ахьрийа әмьре ван у ч'әв бьдьянә бавәрийа ван. ⁸ Иса Мәсиһ дөһө, иро у һ'әта-һ'әтайе йәк ә. ⁹ Бәр байе щур'ә-щур'ә һинкьрьнед хәриб нәк'эвьн. Қәнщ ә кө дьл бь к'әрәма Хвәде бышьдә, нә кө бь қәйдә-қанунед хварьн-нәхварьне. Әвед кө пәй тыштед аһа к'әтһн, т'ө кәси к'ар нәстанд. ¹⁰ Горигәһәкә мә һәйә, кө изьна т'ө кәси жь ван т'өнә жь we бьхвьн, йед кө п'арьстгәһеда* хьзмәтк'арийе дькьн. ¹¹ Чава әв һ'әйванед кө хуна ван бь дәсте сәрәкк'аһин бона бахшандьна гөна дьһатә пирозгәһе у щәндәкед ван жь зоме дәр дьһатьнә шәвьтандьне,* ¹² өса жи Иса, кө щьмә'т бь хуна хвә пақьж бькьра, жь дәргәһе бажер дәр щәфа к'ьшанд. ¹³ Ава вәрьн, әм жь зоме дәрән һәр'ьнә щәм ви у қара ви һьлдьянә сәр хвә, ¹⁴ чьмки мәр'а ль вьр бажарәки һ'ими т'өнә, ле әм һ'ызрәта ви бажари нә, йе кө we бе. ¹⁵ Дә вәрьн әм бь сайа ви т'ьме қөрбана пәсьндайине* бьдьянә Хвәде, ава готи бәре зар-зьмане хвә, йед кө наве ви идрар дькьн. ¹⁶ Өса жи қәнщи у алиһәвкьрьне бир нәкьн, чьмки қөрбанед өса ль Хвәде хвәш тен.

¹⁷ Гөһдарийа р'ебәред хвә бькьн у гөр'а ванда бьн. Әвана бона р'өһ'е вә хәве жь ч'ә'ве хвә дькьн, чьмки we бона вә щабдар бьн. Бьра әв ви шьхөле хвә әшқ у ша бькьн, нә кө бь офә-офе, чьмки әв йәк к'аре надә вә.

¹⁸ Бона мә дөа бькьн. Әм ә'сәйи заньн кө исафа мә р'ьһ'әт ә у дьхвазьн кө һәр тышти р'аст бькьн. ¹⁹ Ле илаһи^ф әз

* 13:10 «П'арьстгәһ» бь йунани хәбәр бь хәбәр «кон» ә, кө ль вьр фькьра Конә^ф Шә'дәтийе, Пәймана Кэвьн у һ'әбандьна щьһуйайә сәр ве дьне бир тинә.

* 13:11 Қануна К'аһинтийе 16:27.

* 13:15 Зәбур 50:14.

Һиви дькым кө дөа бькьн, вәки эз зутьрәке вәгәр'ьмә щәм вә.

Дөайе ахьрийе

²⁰ Ава Хвәдейе ә'дльайийе, кө Хөдане мә Иса жь мьрьне р'акьр, йе кө бь хуна пәймана һ'әта-һ'әтайе Сәрәкшьване пез ә, ²¹ бьра әв вә һәр тыштед қәнщва һазьр кә, кө һун ә'мьре ви бькьн у әв нава мәда бь дәсте Иса Мәсиһ тыштед кө ль ви хвәш тен бькә. Шькьр ль наве ви бә, һ'әта-һ'әтайе! Амин^ф.

Готьнед ахьрийе

²² Әз һиви жь вә дькым хушк-бьрано, һун бь сәбьре гөһ бьднә ван готьнед мьнә дьлдайини, чьмки мьн вәр'а кьн ньвиси. ²³ Заньбьн кө Тимот'ейоие бьре мә жь кәле дәрк'әтийә. һәгәр әв зу бе, әзе т'әви ви бем вә бьбиньм.

²⁴ Сьлаве бьднә һ'әму р'ебәред хвә у щьмә'та Хвәде. Әвед кө жь Италийае нә, вә сьлав дькьн. ²⁵ К'әрәма Хвәде т'әви вә һ'әмуя бә.